

Ebelik Öğrencilerinin Kanıtı Dayalı Uygulamalara İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi**Determination of Knowledge Levels of Midwifery Students on Evidence Based Practices**¹Mesude ULUŞEN, ¹Betül UZUN¹ Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Amasya, TürkiyeMesude Uluşen: <https://orcid.org/0000-0003-1582-4240>Betül Uzun: <https://orcid.org/0000-0001-9544-578X>**ÖZ**

Amaç: Çalışma ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kanıtı dayalı uygulamalar (KDU) hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı nitelikteki çalışma 2017-2018 akademik ders yılında bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ebelik öğrencileri ile yapılmıştır. Veriler Şubat-Mart 2018 tarihleri arasında, demografik özellikleri içeren soru formu ve Kanıtı Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği (KDHYTÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin KDHYTÖ toplam puan ortalaması 60,52±8,06, “Kanıtı Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler” alt boyut puan ortalaması 28,30±4,31, “Kanıtı Dayalı Uygulama Niyeti” alt boyut puan ortalaması 15,44±2,41, “Kanıtı Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular” alt boyut puan ortalaması ise 16,77±2,39 olarak saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmamızda öğrencilerin kanıtı dayalı uygulamalar konusunda iyi düzeyde bilgi sahibi oldukları ve bilgi düzeyinin üst sınıflarda daha iyi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ebe, kanıtı dayalı uygulamalar, öğrenci

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine the knowledge level of the students studying in midwifery department about evidence based practices (EBP).

Materials and Methods: This descriptive study was conducted with midwifery students studying at a public university in 2017-2018 academic year. Data were collected between February and March 2018 using a questionnaire containing demographic characteristics and the Attitude Towards Evidence-based Nursing Questionnaire (ATEBNQ). SPSS package program was used in the analysis of the research data.

Results: The total score average of the students ATEBNQ was 60.52 ± 8.06, boyut Evidence-Based Nursing Beliefs and Expectations ”subscale average score of 28.30 ± 4.31, “Evidence Based Practice Intent ” The mean score of the sub-dimension was found to be 15.44 ± 2.41 and the mean score of “Emotions Related to Evidence-Based Nursing” was 16.77 ± 2.39.

Conclusion: In our study, it was seen that the students had a good level of knowledge about the evidence-based practices and the level of knowledge was better in the upper classes.

Keywords: Evidence based practices, midwife, student

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:

Mesude Uluşen

Dr. Öğr. Üy. Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İpekköy/AMASYA

Tel: 0358 218 17 67/0505 869 11 96

Fax: 0(358) 218 47 60

E-mail: mulusen@gmail.com**Yayın Bilgisi / Article Info:**

Gönderi Tarihi/ Received: 11/07/2019

Kabul Tarihi/ Accepted: 24/12/2019

Online Yayın Tarihi/ Published: 30/06/2020

***Atıf/ Cited:** Uluşen M, Uzun B. Ebelik Öğrencilerinin Kanıtı Dayalı Uygulamalara İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020;5(2):300-310. doi: 10.26453/otjhs.590548

*Bu araştırma, 3-5 Mayıs 2019 tarihlerinde Amasya’da düzenlenen 5. Uluslararası & 9. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresi’nde poster bildirisi olarak sunulmuştur. .

GİRİŞ

Kanıtı dayalı uygulama (KDU); sağlık profesyonellerinin nitelikli bakım sunmak için en güncel bilimsel kanıtlar ile hasta tercihlerini, kendi profesyonel uzmanlığından elde edilen tecrübe ve uzman görüşü ile bir araya getirmesi sürecidir.¹⁻⁵ Bir başka tanımda ise bireysel klinik uzmanlık ile sistematik araştırmalardan elde edilen klinik kanıtların bütünleştirilmesi

olarak tanımlanmıştır.⁶⁻⁸ Sağlık bakım hizmetlerinin profesyonelleşmesi ve bilimselleşmesini sağlayan KDU’nun amacı, hastalara eldeki kaynaklar ile nitelikli sağlık bakım hizmeti verebilmek, hastaya ve ailesine alternatif tedavi seçenekleri sunmak ve tedavi süreçlerine katılımını sağlamak, sağlık bakım hizmetlerini ekip bağlılığı içerisinde ve maliyeti azaltarak sunmak, sağlık profesyonellerinin mem-

nüyetini artırmak ve sağlık profesyonelleri için rehber oluşturmaktır.^{1,9-16}

Günümüzde sağlık bakım hizmetlerinin maliyetinin artması ve KDU'nun bakımın maliyetini azalttığına fark edilmesi, hasta ve ailesinin bilgi talebindeki artış, sağlık bakımında yaşanan tutarsızlıklar, hastaların tedavi ile ilgili endişeleri ve sağlık profesyonelinin bilgi yetersizliği kanıta dayalı uygulamaların gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.^{2,10,13,17} KDU'nun ebelik mesleğinde kullanılması, kaliteli ve nitelikli bakım sunulmasına ve ebelik mesleğinin profesyonelleşmesine yardımcı olacaktır.^{11,17} Bu konuda geleceğin sağlık profesyonelleri olan ebelik öğrencilerinin mezun olmadan önce KDU konusunda yeterli ve doğru bilgiye sahip olması oldukça önemlidir.⁷⁻¹⁸ Pek çok ülkede hastaların ve öğrencilerin KDU ile ilgili farkındalıklarını değerlendiren çalışmalar yapılmıştır.^{1,3,7,14,17} Ülkemizde ise yapılan çalışmalar sınırlı sayıda ve özellikle ebelik öğrencilerinin KDU ile ilgili bilgi düzeylerini belirleyen çalışmalara ihtiyaç vardır.^{1,5,10,13,15} Bu doğrultuda planlanan çalışma ile ebelik bölümü öğrencilerinin KDU'ya ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin kanıta dayalı uygulamalara ilişkin bilgi düzeylerini inceleyen kesitsel tipte bir araştırmadır.

Çalışmanın uygulanabilmesi için 29/01/2018 tarih ve 044-E.2486 sayılı kurum izni ile 28/03/2018 tarih ve E.7941 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Araştırmaya katılmayı gönüllülük esasına göre kabul eden öğrenciler, araştırmanın amacı ve uygulanması hakkında bilgilendirilmiş ve sözel onamları alınmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi: Araştırmanın evreni 2017-2018 öğretim yılı, bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinin ebelik bölümünde öğrenim gören 90 öğrenciden oluşmaktadır. Bu evrenden bir örneklem alma yoluna gidilmemiş, çalışmanın yapıldığı dönemde okulda olan ve katılmayı kabul eden tüm ebelik bölümü öğrencileri çalışmaya dahil edilmiş, geçersiz sayılan anketler çıkartıldığında toplam 72 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları: Anket formu, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile kanıta dayalı uygulamalara ilişkin bilgi düzeylerini değerlendiren iki formdan oluşmaktadır. Sosyo-demografik özelliklerden oluşan anket formu araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuştur.^{1,14} Öğrencilerin kanıta dayalı uygulamalara ilişkin bilgi düzeylerini değerlendirmek için Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği (KDHYTÖ) kullanılmış ve öl-

çek kullanımına ilişkin gerekli izinler alınmıştır.⁵

Kişisel Bilgi Formu: 14 sorudan oluşan kişisel bilgi formunda; yaş, sınıf, anne/baba eğitim ve çalışma durumu, yaşanan yer, mezun olunan lise, bölümünü tercih etme sebebi, kanıta dayalı uygulamalar hakkındaki bilgi düzeyi, kanıta dayalı uygulamalar hakkında bilgi kaynakları ve kanıta dayalı uygulamalara ilişkin düzenlenecek bir eğitime katılma isteği gibi sorular yer almaktadır.

KDHYTÖ: Ruzafa-Martinez ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan ölçek Ayhan ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır.^{5,19} Ölçeğin özgün dili İspanyolcadır, 15 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Maddelerin sekizi olumlu (1, 2, 5, 7, 9, 11, 13 ve 14. maddeler) yedisi olumsuz (3, 4, 6, 8, 10, 12 ve 15. maddeler) ifade içermekte; olumsuz maddeler ters çevrilerek kodlanmaktadır. Beşli Likert tipine göre hazırlanan ölçekten en düşük 15, en yüksek 75 puan alınmaktadır.

KDHYTÖ Alt Boyutları: Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler Alt Boyutu; hemşirelerin klinik çalışmalarda kanıta dayalı hemşireliğin yararları ile ilgili inanç ve beklentilerine ilişkin maddeleri içermektedir (1, 2, 7, 9, 11, 13, 14. maddeler). Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti Alt Boyutu; hemşirelerin KDU'yu yapma davranışları veya niyetleri; algılanan engelleri, iş yükü ve eğitim için ayrılan sürenin kanıta dayalı hemşirelik için kullanılmasına ilişkin maddeleri içermektedir (3, 5, 6, 12. maddeler).

Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular Alt Boyutu; kanıta dayalı hemşireliğe verilen önem düzeyini, kanıta dayalı hemşireliğin klinik uygulamada kullanılmasında sağlanan yararları ve hemşirelerin konuyla ilgili duygularına ilişkin maddeleri içermektedir (4, 8, 10, 15. maddeler).

Verilerin Toplanması: Verilerin toplanmasında, soru formu dağıtılmadan önce öğrencilere araştırmanın amacı açıklanmış, kişisel bilgilerinin gizli tutulacağına dair gerekli açıklama yapılmış ve bilgilendirilmiş onam formu okutulmuş sözel onamları alınmıştır. Veri toplama formları sınıf ortamında 10-15 dakikalık sürelerde doldurulmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi: Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılımdan gelme durumları araştırılırken birim sayıları nedeniyle Shapiro Wilks' den yararlanılmıştır. Sonuçlar yorumlanırken istatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki farklılıklar incelenirken değişkenlerin normal dağılımdan gelmemesi nedeniyle Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testlerinden

yararlanılmıştır. Kruskal Wallis-H Testinde anlamlı farklılıkların görülmesi durumunda Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi ile aralarında farklılık olan gruplar belirlenmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırmanın küçük bir örneklem grubunda yapılması çalışmanın sınırlılığı olarak değerlendirilmektedir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,05 \pm 1,69$ olup, %23,61'i 1.sınıf ve %20,83'ü 4.sınıftır. Öğrencilerin %83,33'ünün aile yapısı çekirdek aile, %48,61'i yaşamının çoğunu ilde geçirmiş ve %79,17'si şu an yurtta (devlet+özel) ikamet etmektedir. Öğrencilerin %56,94'ü Anadolu Lisesi veya Fen Lisesi'nden mezun olurken, %23,61'i İmam Hatip ve Meslek lisesinden, %19,44'ü ise düz liseden mezun olmuştur (Tablo 1).

Çalışmamızda öğrencilerin %75'i bölümünü kendi isteği ile seçtiğini, %84,72'si bölümünün ilgi alanına uygun olduğunu ve %43,06'sı iş bulma olanakları geniş olduğu için bölümü tercih ettiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin %87,5'i derslerinde KDU'ya yer verildiğini ifade etmiştir. Öğrencilere KDU konusundaki bilgi kaynakları sorulduğunda, %69,44'ü okuldan/derslerden bilgi aldıklarını, %65,28'i KDU hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, %76,39'u kanıta dayalı ebelik uygulamalarına ilişkin bir eğitim düzenlenirse katılmak istediklerini belirtmiştir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin KDHYTÖ toplam puan ortalaması ile alt boyutlarının puan ortalamaları Tablo 3'de gösterilmiştir. Öğrencilerin KDHYTÖ toplam puan ortalaması $60,52 \pm 8,06$, "Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler" alt boyut puan ortalaması $28,30 \pm 4,31$, "Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti" alt boyut puan ortalaması $15,44 \pm 2,41$, "Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular" alt boyut puan ortalaması ise $16,77 \pm 2,39$ olarak saptanmıştır (Tablo 3).

Öğrencilerin buldukları sınıf ile ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılması Tablo 4'te verilmiştir. Alt boyut ölçek puanları bakımından sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). İstatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte öğrencilerin ortalama KDU'ya yönelik inanç ve beklentiler alt boyutu ölçek puanı, 3. ve 4. sınıfta okuyan öğrencilerde, 1. ve 2. sınıfta okuyan öğrencilere göre yüksek bulunmuştur (Tablo 4).

Öğrencilerin KDU'ya ilişkin yapılacak bir eğitime katılmayı isteme durumları ile alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması Tablo 5'te verilmiştir. Ölçe-

ğin "İnanç ve Beklentiler Alt Boyutu", "Uygulama Niyeti Alt Boyutu" ve "Duygular Alt Boyutu"ndan alınan ortalama puanların, KDU'ya ilişkin eğitimlere katılmayı isteme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < 0,05$). Ortalama inanç ve beklentiler alt boyutu ölçek puanı, kanıta dayalı ebelik uygulamalarına ilişkin bir eğitime katılmak isteyenlerde istemeyenlere oranla anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kanıta dayalı uygulama niyeti alt boyutu ölçek puanı, kanıta dayalı ebelik uygulamalarına ilişkin bir eğitime katılmak isteyenlerde katılmak istemeyenlere oranla anlamlı derecede düşüktür. Kanıta dayalı ebelik uygulamalarına ilişkin bir eğitime katılmak isteyenlere ait duygular alt boyutu ölçek puanı, katılmak istemeyenlere oranla anlamlı derecede yüksektir (Tablo 5).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Literatür incelendiğinde; ebelik öğrencilerinin KDU ile ilgili bilgi düzeylerini ve davranışlarını değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. İlk çalışma olması açısından, literatüre önemli katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu çalışmanın bulguları, genel olarak hemşirelik öğrencileri ile yapılmış çalışmalarla tartışılmıştır. Çalışmamızda öğrencilerin yarısından fazlası okudukları bölümü kendi istekleri ile seçtiğini ve bölümlerinin ilgi alanlarına uygun olduğunu ifade etmiştir. Ateşyan'ın öğrencilerin KDU yetkinliklerini belirlemek için yaptığı çalışmada öğrencilerin %37,9'u mesleği isteyerek seçtiğini ve %44,6'sı mesleği ilgi alanına uygun bulduğunu ifade etmiştir.¹ Ay ve arkadaşlarının ebelik öğrencilerinin meslek algılarını araştırdıkları çalışmada öğrencilerin %57,1'i ebelik mesleğini sevdiği için, %51,9'u ise kolay iş bulacakları için tercih ettiklerini ifade etmiştir.²⁰

Ebelik bakımını kanıta temellendirilebilmek için geleceğin sağlık profesyoneli olan ebelik öğrencilerinin KDU konusunda bilgi düzeylerini, görüş ve tutumlarını bilmek önemlidir. Bu amaçla yaptığımız çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğu derslerinde KDU'ya yer verildiğini ifade etmiştir. Küçük'ün 2017 yılında yaptığı çalışmada öğrencilerin %96'sı derslerinde KDU'ya yer verildiğini ve tamamına yakını kanıta dayalı hemşirelik terimini daha önce duyduğunu belirtmiştir.¹⁴ Literatür incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin ve sağlık profesyonellerinin KDU hakkında bilgi sahibi olmak için farklı kaynaklardan yararlandıkları görülmüştür. Yapılan çalışmalar katılımcıların KDU konusunda en çok alanları ile ilgili yayınlanmış makaleler başta

olmak üzere internetten ve okuldan yararlandıklarını göstermektedir.^{14,21-23} Benzer olarak çalışmamızda da öğrenciler KDU'ya ilişkin makalelerden yararlanmakla birlikte en çok okuldan/derslerden bilgi aldıklarını ifade etmiştir. Aydın ve arkadaşlarının ebe ve hemşirelerin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, araştırmaya katılanların %82,8'inin hasta bakım ve uygulamalarında bilimsel araştırmalardan yararlandıkları bulunmuştur.²⁴ Sağlık profesyonellerinin mezuniyet öncesi ve sonrası dönemlerde KDU hakkında farkındalıklarını artırmak ve doğru bilgiye ulaşmalarını sağlamak amacıyla, okulda/derslerde ve hizmet içi eğitimlerde KDU'ya daha çok yer verilmesi ve kütüphane olanaklarının zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda öğrenciler KDU hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündüklerini ve kanıta dayalı ebeklik uygulamalarına ilişkin bir eğitim düzenlenirse bu eğitime katılmak istediklerini belirtmiştir. Çalışmamıza benzer olarak Özdemir ve Akdemir'in hemşirelerle yaptıkları çalışmada araştırmaya katılanların %32'si, Aydın ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ebe ve hemşirelerin %43,8'i bilimsel araştırma konusunda bilgi düzeylerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.^{24,25} Küçük'ün yaptığı çalışmada ise ebeklik öğrencilerinin %90,7'si KDU konusunda düzenlenecek bir eğitime katılmak istediklerini ifade etmiştir.¹⁴ Yapılan çalışmalara dayanarak hem sahada aktif olarak çalışmakta olan ebe ve hemşirelerin hem de henüz yolun başında olan öğrencilerin KDU konusunda farkındalık sahibi oldukları fakat yeterli bilgiye sahip olmadıkları, konuyla ilgili daha fazla bilgi almak istedikleri ve düzenlenecek bir eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Öğrencilerin KDU'ya yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla yapmış olduğumuz bu çalışma sonucunda; öğrencilerin KDHYTÖ toplam puan ortalamasının 60,52±8,06 olduğu bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puanın 15, en yüksek puanın 75 olduğu düşünülürse, öğrencilerin KDU'ya yönelik tutumlarının iyi düzeyde olduğu söylenebilir. KDHYTÖ kullanılarak yapılmış çalışmalar incelendiğinde; Ayhan ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada, hemşirelerin KDHYTÖ toplam puan ortalaması 61,87±9,44 olarak, Dikmen ve arkadaşlarının yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşireler ile yaptıkları çalışmada ise KDHYTÖ toplam puan ortalaması 57,20±9,06 olarak belirlenmiştir.^{5,26} Çalışmamızın sonuçları yukarıdaki çalışma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında; öğrencilerin KDHYTÖ toplam puanları-

nın, diğer çalışma sonuçları ile benzer olduğu görülmüştür. Sağlık profesyonelleri içerisinde önemli bir yere sahip olan, lisans düzeyinde eğitim alan ve KDU konusunda bilgi sahibi olması beklenen ebeklik öğrencilerinin, kanıta dayalı uygulamalara önem vermeleri ve sağlık bakımı sunarken kullanmaları istedik ve beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca Tablo 2'de öğrencilerin KDU hakkında bilgi düzeyleri yetersiz olmasına karşın (% 65,28), KDHYTÖ toplam puanlarının iyi düzeyde olduğu, ölçeğin inanç ve beklentiler alt boyutundan da yüksek puan aldıkları (%28,30 ±4,31) görülmektedir. Bu durum araştırma kapsamına alınan öğrencilerin KDU'ın öneminin farkında olduğunu ve bu konuda kendilerini geliştirmeye açık olduklarını göstermektedir.

Çalışmamızda 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin KDHYTÖ inanç ve beklentiler alt boyutundan diğer sınıflara göre yüksek puan almaları konuya ilişkin daha olumlu tutuma sahip olduklarını göstermiştir. Ateşeyan'ın çalışmasında öğrencilerin Kanıt Temelli Uygulama Ölçeği bilgi alt boyutu puan ortalamasının sınıf düzeyine göre anlamlı derecede değiştiği ve çalışmamızda olduğu gibi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ölçekten daha yüksek puan aldıkları sonucu bulunmuştur.¹ Sınıf düzeyi arttıkça KDU'ya ilişkin olumlu tutuma sahip olma oranlarının artması beklenen bir sonuçtur. Temel derslerini alan öğrencilerin üst sınıflarda KDU'ya ilişkin daha fazla ders almalarının ya da ödev ve projelerinde makaleleri kullanmış olmalarının KDU'ya ilişkin algılarını ve yönelimlerini güçlendirdiği düşünülmektedir.

Ayhan ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada, hemşirelerin bilimsel toplantılara katılma durumlarına göre KDHYTÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması yapılmış ve bilimsel toplantılara katılan grubun KDHYTÖ puan ortalaması (62,86±8,27), katılmayanların puan ortalamasından (58,10±7,38) anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.⁵ Ruzafa-Martinez ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da KDU'ın ne olduğunu bilen hemşirelerin tutum puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.¹⁹ Yılmaz ve arkadaşlarının çalışmasında ise bilimsel toplantılara katılan ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip hemşirelerin KDHYTÖ puan ortalamasının diğerlerine göre yüksek olduğu bulunmuştur.²⁷ Çalışmamızda ise KDU'ya ilişkin bir eğitime katılmak isteyen öğrencilerin KDHYTÖ alt boyutlarından aldıkları puanlar incelenmiş ve eğitime katılmak isteyen öğrencilerin, KDU'ya ilişkin inanç ve beklentiler ve duygular alt boyutundan eğitime katılmak istemeyen öğrencilere oranla daha yüksek puan aldıkları ve KDU'ya ilişkin

daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Ebelik öğrencilerinin KDU'ya ilişkin bilgi düzeyleri ve tutumlarının belirlendiği çalışmamızda, öğrencilerin KDU ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündükleri ve eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin KDU hakkında en çok okuldan/derslerden bilgi aldıkları sonucu göz önünde bulundurularak derslerde KDU'ya daha çok yer verilmesi, konuya ilişkin seçmeli ders olanaklarının artırılması, öğrencilere bu konuda danışmanlık yapılması, bilimsel etkinliklerin planlanması ve öğrencilerin bu etkinliklere katılmasının desteklenmesi önerilmektedir. Mezuniyet sorası sahada çalışan ebe ve hemşireler için ise alanlarına yönelik kurs, hizmet içi eğitimler, sempozyum ve kongre gibi bilimsel etkinliklere katılımlarının desteklenmesi önerilmektedir. Sağlık profesyonellerinin alanlarına yönelik kanıtları çalışma alanlarında hayata geçirebilmeleri için yönetim kadrosunun da bu konuda duyarlılıklarının artırılması, KDU'nun önemine ilişkin tutumlarının güçlendirilmesi ve bu konuda çalışan personelleri destekleyici olumlu bir atmosferi sağlamaları önerilmektedir.

Etik Komite Onayı: Çalışmanın uygulanabilmesi için Amasya Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 28/03/2018 tarih ve E.7941 sayılı izin alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Yazar Katkıları: Fikir-UB, UM; Denetleme- UM; Malzemeler- UB, UM; Veri toplanması ve/veya işlemesi- UB, UM; Analiz ve/veya yorum- UB, UM; Yazıyı yazan-U.B., U.M.

Hakem değerlendirmesi: Dış bağımsız.

KAYNAKLAR

1. Ateşyan Y. Hemşirelik öğrencilerinin kanıt temelli uygulama yetkinlikleri, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, Türkiye. 2017.
2. Akın B, Koçoğlu D. Randomize kontrollü deneyler. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2017;4(1):73-92.
3. Dhakal K. Librarians collaborating to teach evidence-based practice: exploring partnerships with professional organizations. Journal Of The Medical Library Association. 2018;106(3):311-319.
4. Emir A. Total protez ile tedavi edilmiş diz artrozlu hastalarımız ve ameliyat sonrası elde edilen sonuçların kanıta dayalı uygulama kılavuzları kullanılarak değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi. Hatay, Türkiye. 2009.
5. Ayhan Y, Kocaman G, Bektaş M. Kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutum ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2015;17(2-3):21-35.
6. Öztürk Can H. Doğum sonrası bakım rehberlerinin kanıt temelli çalışmalarla gözden geçirilmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2015;5(2):40-47.
7. S Mariano A, Souza NM, Cavaco A, C Lopes L. Healthcare professionals' behavior, skills, knowledge and attitudes on evidence-based health practice: a protocol of cross-sectional study. BMJ Open. 2018;8(6):1-5. doi:10.1136/Bmjopen-2017-018400
8. Serçekuş P, İşbir GG. Aktif doğum yaklaşımının kanıta dayalı uygulamalar ile incelenmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin. 2012;11(1):97-102.
9. Boztaş D. Yoğun bakım ünitesi hemşirelerinin enteral beslenmeyle ilgili kanıta dayalı uygulamalarının incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bolu, Türkiye. 2015.
10. Öztürk Çopur E, Kuru N, Canbolat Seyman Ç. Hemşirelikte kanıta dayalı uygulamalara genel bakış. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2015;1(2):51-55.
11. Gökdemir Uzel H. İntrapartum dönemde kanıta dayalı uygulamalar: doğum yapan kadınların tercihleri. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Manisa, Türkiye. 2016.
12. Kara M, Babadağ K. Kanıta dayalı hemşirelik. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2003;6(3):96-104.
13. Palas Karaca P, Şahin N. Kanıta dayalı bakımın geliştirilmesinde Iowa modelinin kullanımı. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 2015;12(1):2-6.
14. Küçük EÖ, Çakmak S, Kapucu S, Koç M, Kahveci R. Hemşirelik öğrencilerinin kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarına ilişkin

- farkındalıklarının belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2017;4(2):1-12.
15. Er Güneri S. Postpartum erken dönem kanıta dayalı uygulamalar. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;4(3):482-496.
  16. Meedi M, Rathhfish G. Gebelikte oluşan rahatsızlıklarda kanıta dayalı uygulamalar. FN. Hem. Dergisi. 2013;21(2):129-138.
  17. Austvoll-Dahlgren A, Johansen M. A waste of time without patients: The views of patient representatives attending a workshop in evidence-based practice. Journal of Evidence-Based Medicine. 2018;11(3):191-199.
  18. Keiffer RM. Engaging nursing students: integrating evidence-based inquiry, informatics, and clinical practice. National League for Nursing. 2018;39(4):247-249. doi: 10.1097/01.NEP.0000000000000235
  19. Ruzafa-Martínez M, López-Iborra L, Madrigal-Torres M. Attitude towards evidence-based nursing questionnaire: development and psychometric testing in Spanish community nurses. Journal Of Evaluation In Clinical Practice. 2011;17(4):664-670. doi:10.1111/J.1365-2753.2011.01677.X
  20. Ay F, Keçe M, İnci İ, Alkan N, Acar G. Ebelik öğrencilerinin meslek algıları ve kariyer planlarını etkileyen faktörler. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018;7(2):74-82.
  21. Yava A, Tosun N, Çiçek H, Yavan T, Terakye G, Hatipoğlu S. Hemşirelerin araştırma sonuçlarını kullanımında engeller ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. Gülhane Tıp Dergisi. 2007;49(2):72-80.
  22. Johansson B, F Dahm M, Wadensten B. Evidence-based practice: The importance of education and leadership. Journal of Nursing Management. 2010;18:70-77.
  23. Boström AM, Ehrenberg A, Gustavsson P, Wallin L. Registered nurses' application of evidence-based practice: a national survey. Journal of Evaluation in Clinical Practice. 2009;15(6):1159-1163. doi:10.1111/j.1365-2753.2009.01316.x.
  24. Aydın Y, Adıgüzel A, Altun Topal E. Ebe ve hemşirelerin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarının belirlenmesi. J Hum Rhythm. 2015;1(4):168-175.
  25. Özdemir L, Akdemir N. Turkish nurses' utilization of research evidence in clinical practice and influencing factors. International Nursing Review. 2009;56(3):319-325.
  26. Dikmen Y, Filiz NY, Tanrıku F, Yılmaz D, Kuzgun H. Attitudes of intensive care nurses towards evidence-based nursing. International Journal of Health Sciences and Research. 2018;8(1):138-143.
  27. Yılmaz D, Düzgün F, Dikmen Y. Hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının incelenmesi. ACU Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018. doi: <https://doi.org/10.31067/0.2018.91>

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı.

Tanıtıcı Özellikler		Sayı	%
Yaş Ortalaması (Ort ±SS)		20,5 ±1,69	
Sınıfı	1,Sınıf	17	23,61
	2,Sınıf	19	26,39
	3,Sınıf	21	29,17
	4,Sınıf	15	20,83
Anne Eğitim Durumu	İlkokul ve Altı	46	63,89
	Ortaokul	11	15,28
	Lise ve Üstü	15	20,83
Baba Eğitim Durumu	İlkokul ve Altı	29	40,28
	Ortaokul	20	27,78
	Lise ve Üstü	23	31,94
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	60	83,33
	Geniş Aile	12	16,67
Yaşamının Çoğunu Geçirdiği Yer	İl	35	48,61
	İlçe	21	29,17
	Köy	16	22,22
Şu An İkamet Ettiği Yer	Yurt (Devlet- Özel)	57	79,17
	Ev (Aile- Öğrenci)	15	20,83
Mezun Olunan Lise	Anadolu Lisesi Ve Fen Lisesi	41	56,94
	İmam Hatip Lisesi Ve Meslek Lisesi	17	23,61
	Düz lise	14	19,44
Toplam		72	100

Tablo 2. Öğrencilerin ebelik mesleğine ve kanıta dayalı uygulamalara ilişkin görüşleri.

		n	%
Okuduğu Bölümü Kendi İsteği İle Seçme Durumu	Evet	54	75
	Hayır Ve Kararsızım	18	25
Okuduğu Bölümün Kendi İlgileneceği Alanlarına Uygun Olma Durumu	Uygun	61	84,72
	Uygun Değil Ve Kararsızım	11	15,28
Bölümünü Tercih Etme Nedeni	İş Bulma Olanakları Çok Olduğu İçin	31	43,06
	Söz Konusu Mesleğe Sahip Olmak İçin	21	29,17
	Diğer Nedenler	20	27,78
Derslerinde Kanıta Dayalı Uygulamaya İlişkin Konulara Yer Verilme Durumu	Evet	63	87,5
	Hayır	9	12,5
Kanıta Dayalı Uygulamalar Hakkındaki Bilgi Kaynakları	Okuldan/Derslerden	50	69,44
	Diğer	22	30,56
Kanıta Dayalı Uygulamalar Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumu	Yeterli Bilgiye Sahibim	15	20,83
	Yeterli Bilgiye Sahip Değilim	47	65,28
	Bu Terimi Daha Önce Hiç Duymadım	10	13,89
Kanıta Dayalı Ebelik Uygulamalarına İlişkin Bir Eğitime Katılmak İsteme Durumu	Evet	55	76,39
	Hayır	17	23,61
Toplam		72	100

Tablo 3. Öğrencilerin KDHYTÖ ve alt boyutları puan ortalaması.

Ölçekler	Minimum ve Maximum Puanlar	Ölçekten Alınan Minimum ve Maximum Puanlar	Her Bir Ölçek İçin Ortalama Puanlar (Ort±SD)
“Kanıt Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler”	7-35	20-35	28,30±4,31
“Kanıt Dayalı Uygulama Niyeti”	4-20	9-20	15,44±2,41
“Kanıt Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular”	4-20	11-20	16,77±2,39
KDHYTÖ toplam puan	15-75	41-75	60,52±8,06

Tablo 4. Öğrencilerin sınıfları ile ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

		Sınıf						Kruskall-Wallis H testi		
		n	Mean	Median	Minimum	Maximum	ss	Sıra Ort,	H	p
Kanıt Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler Alt Boyutu	1	17	27,18	27,00	20,00	33,00	3,00	29,91	3,6	0,302
	2	19	27,74	28,00	20,00	35,00	4,72	33,92		
	3	21	29,10	30,00	21,00	35,00	4,54	40,98		
	4	15	29,20	29,00	20,00	35,00	4,69	40,97		
Kanıt Dayalı Uygulama Niyeti Alt Boyutu	1	17	10,94	11,00	9,00	14,00	1,85	38,12	1,5	0,675
	2	19	10,84	10,00	9,00	14,00	1,42	38,82		
	3	21	10,76	11,00	8,00	15,00	1,89	37,17		
	4	15	10,40	10,00	8,00	16,00	1,96	30,80		
Kanıt Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular Alt Boyutu	1	17	7,65	8,00	4,00	11,00	1,93	41,38	1,7	0,636
	2	19	7,32	7,00	4,00	13,00	2,40	36,39		
	3	21	7,10	8,00	4,00	13,00	2,53	35,93		
	4	15	6,80	6,00	4,00	12,00	2,78	31,90		
Kanıt Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	1	17	45,76	47,00	38,00	50,00	3,56	34,97	1,2	0,742
	2	19	45,89	45,00	38,00	53,00	3,30	34,58		
	3	21	46,95	47,00	41,00	53,00	2,85	40,76		
	4	15	46,40	44,00	37,00	62,00	6,27	34,70		

Tablo 5. Öğrencilerin KDU’ya ilişkin eğitimlere katılmayı isteme durumları ile ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

		Kanıtı Dayalı Ebelik Uygulamalarına İlişkin Bir Eğitime Katılmak İsteme Durumu						Mann-Whitney U testi		
		n	Mean	Medi an	Mini- mum	Maxim um	ss	Sıra Ort,	z	p
Kanıtı Dayalı Hemşire- liğe Yönelik İnanç ve Beklentiler Alt Boyutu	Evet	55	29,55	29,00	20,00	35,00	3,68	42,25	-4,2	0,0001
	Hayır	17	24,29	23,00	20,00	31,00	3,79	17,91		
Kanıtı Dayalı Uygula- ma Niyeti Alt Boyutu	Evet	55	10,44	10,00	8,00	16,00	1,64	32,72	-2,8	0,005
	Hayır	17	11,76	12,00	9,00	15,00	1,79	48,74		
Kanıtı Dayalı Hemşire- likle İlgili Duygular Alt Boyutu	Evet	55	6,65	7,00	4,00	12,00	2,17	31,94	-3,3	0,001
	Hayır	17	9,06	9,00	6,00	13,00	2,19	51,26		
Kanıtı Dayalı Hemşire- liğe Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Evet	55	46,64	47,00	37,00	62,00	3,93	37,90	-1,02	0,305
	Hayır	17	45,12	45,00	38,00	51,00	4,06	31,97		